

MIEJSCA I PODRÓŻE

Ciekawostki o Poznaniu: 36 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 22.10.2026 · Zaktualizowano: 22.10.2026 · Zweryfikowano: 21.10.2026

Poznań to stolica Wielkopolski i jedna z pierwszych stolic Polski: palatium Mieszka I na Ostrowie Tumskim zbudowano w połowie X w., a w 968 r. powstało tu pierwsze w Polsce biskupstwo. W 2022 r. miasto miało 541,3 tys. mieszkańców na 262 km². Z Poznaniem wiążą się też koziołki na ratuszu, rogalie świętomarcińskie i złamanie szyfru Enigmy.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Palatium Mieszka I na poznańskim Ostrowie Tumskim miało 27 x 12 m i ściany grubości 1,3 m.
- Zegar z koziołkami zamontowano na poznańskim ratuszu we wrześniu 1551 r.
- W dniu św. Marcina poznańscy producenci sprzedają średnio 250 ton rogali świętomarcińskich.
- W grudniu 1932 r. wychowankowie Uniwersytetu Poznańskiego Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygalski jako pierwsi złamali szyfr Enigmy.
- Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu w 1929 r. obejrzało 4,5 mln osób.
- Podczas Poznańskiego Czerwca 1956 zginęło lub zmarło z ran co najmniej 50 cywilów, w tym 13-letni Roman Strzałkowski.
- W 2022 r. Poznań miał 541,3 tys. mieszkańców i 2067 osób na 1 km².

Ostrów Tumski i początki państwa

1 Jak duże było palatium Mieszka I na Ostrowie Tumskim?

Palatium, czyli książęca rezydencja Mieszka I na poznańskim Ostrowie Tumskim, miało wymiary 27 x 12 m i ściany grubości 1,3 m. Budowlę wzniesiono w połowie X w., a jej wysokość archeolodzy szacują na ok. 10 m. Relikty palatium odkryto w 1999 r. w miejscu, gdzie dziś stoi kościół Najświętszej Marii Panny, a gruntowne badania trwały w latach 1999–2011.[1]

Źródło: Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Rezerwat Archeologiczny Genius loci, Gród na Ostrowie, przy którym dziś jest Poznań, Data odczytu: 2026.10.20

2 Kaplicę przy palatium ufundowała księżna Dobrawa

Kaplicę pałacową na poznańskim Ostrowie Tumskim ufundowała księżna Dobrawa, a jej powierzchnia użytkowa wynosiła 10 m². Była to kaplica pałacowa, wzniesiona przy palatium Mieszka I w miejscu, gdzie dziś stoi kościół Najświętszej Marii Panny. Pierwsze badania archeologiczne na Ostrowie Tumskim przeprowadzono jeszcze w 1938 r., przed II wojną światową.[1]

Źródło: Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Rezerwat Archeologiczny Genius loci, Gród na Ostrowie, przy którym dziś jest Poznań, Data odczytu: 2026.10.20

3 W 968 r. w Poznaniu powstało pierwsze biskupstwo w Polsce

W 968 r. w Poznaniu powstało pierwsze w Polsce biskupstwo, a pierwszym biskupem poznańskim był Jordan, odnotowany w kronice Thietmara. Na Ostrowie Tumskim stanęła najpierw stacja misyjna biskupa Jordana, a następnie katedra. Według przekazów pochowano w niej m.in. Mieszka I, Bolesława Chrobrego, Mieszka II i Przemysła II.[1][2]

Źródła: Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Rezerwat Archeologiczny Genius loci, Gród na Ostrowie, przy którym dziś jest Poznań , Data odczytu: 2026.10.20; dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), W poznańskiej katedrze msza św. w intencji pierwszych władców Polski , Data publikacji: 2018.11.18, Data odczytu: 2026.10.20

4 Złotą Kaplicę w katedrze poznańskiej zbudowano w latach 1836–1837

Złota Kaplica w katedrze poznańskiej powstała w latach 1836–1837 według projektu Franciszka Lanciego i w XIX w. stała się mauzoleum pierwszych Piastów. Wewnątrz stoi sarkofag, w którym według tradycji mają się znajdować szczątki Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Informację o pochówku pierwszego króla w poznańskiej świątyni zapisano po raz pierwszy przed 1300 r.[3][2]

Źródła: dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), Szczątki królewskie Bolesława Chrobrego zaprezentowane w Złotej Kaplicy Katedry Poznańskiej , Data publikacji: 2026.06.17, Data odczytu: 2026.10.20; dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), W poznańskiej katedrze msza św. w intencji pierwszych władców Polski , Data publikacji: 2018.11.18, Data odczytu: 2026.10.20

5 Od 2008 r. Poznań jest pomnikiem historii

Historyczny zespół Poznania jest pomnikiem historii od 2008 r., na mocy rozporządzenia Prezydenta RP z 28 listopada 2008 r. Celem ochrony jest zachowanie historycznej części miasta, które było jedną z pierwszych stolic Polski i miejscem pochówku władców. Rozporządzenie wymienia też Poznań jako prężny ośrodek kultury i handlu w XV–XVII w. oraz ognisko ruchów niepodległościowych w XIX w.[4]

Źródło: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rozporządzenie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Poznań – historyczny zespół miasta” , Data publikacji: 2008.12.11, Data odczytu: 2026.10.20

6 Co obejmuje pomnik historii „Poznań – historyczny zespół miasta”?

Pomnik historii ustanowiony w Poznaniu w 2008 r. obejmuje Ostrów Tumski, Zagórze, Chwaliszewo i lewobrzeżne Stare Miasto lokacyjne ze średniowiecznymi osadami podmiejskimi. W jego granicach jest też założenie urbanistyczne projektu Josefa Stübbena z początku XX w. oraz dawny Fort Winiary, dziś Park Cytadela. Rozporządzenie podkreśla, że poznańskie fortyfikacje były wybitne w skali europejskiej.[4]

Źródło: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rozporządzenie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Poznań – historyczny zespół miasta” , Data publikacji: 2008.12.11, Data odczytu: 2026.10.20

Stare Miasto, ratusz i zabytki

7 Poznań otrzymał prawa miejskie w 1253 r.

Akt lokacji Poznania z 1253 r. się nie zachował, a jego treść znamy dzięki transumptowi, czyli uwierzytelnionemu odpisowi, z 11 czerwca 1443 r. Odpis wydał król Władysław Warneńczyk. Założenie miasta zlecił bracia, książęta Przemysł I i Bolesław Pobożny, a organizację powierzyli zasadzcy Tomaszowi z Gubina, który jako wójt stanął na czele miasta zorganizowanego na wzór

Magdeburga.[5]

Źródło: Muzeum Narodowe w Poznaniu, Transumpt przywileju lokacyjnego , Data odczytu: 2026.10.20

8 Od kiedy na poznańskim ratuszu są koziołki?

Zegar z koziołkami zamontowano na poznańskim ratuszu we wrześniu 1551 r., a wykonał go zegarmistrz Bartłomiej (Bartel) Wolff z Gubina. Mieszczanie szybko o nim zapomnieli. Dopiero pod koniec XIX w. niemieccy historycy znaleźli w archiwum umowę z mistrzem Wolffem. Dziś codziennie w południe, a od niedawna także o 15:00, otwierają się drzwiczki na fasadzie i pojawiają się 2 metalowe koziołki.[6]

Źródło: Muzeum Narodowe w Poznaniu, Goats (Koziołki) , Data odczytu: 2026.10.20

9 Obecne koziołki na ratuszu podarowano miastu w 1993 r.

Koziołki, które dziś trykają się na poznańskim ratuszu, podarował miastu w 1993 r. poznański przedsiębiorca Marian Marcinkowski. Wcześniejsze koziołki zniszczono w 1945 r., a na odbudowaną wieżę wróciły w 1954 r. Nowy mechanizm zegara zamontowano już w 1913 r., a po naprawie koziołki pojawiły się na wieży ponownie 25 sierpnia 1922 r.[6]

Źródło: Muzeum Narodowe w Poznaniu, Goats (Koziołki) , Data odczytu: 2026.10.20

10 Organy w poznańskiej farze mają 2579 piszczałek

Organy w poznańskiej farze zbudował w 1876 r. słynny organmistrz Friedrich Ladegast z Weißenfels, a instrument ma 2579 piszczałek. Najdłuższe piszczałki mierzą do 6 m. Budowę kościoła rozpoczęto w 1649 r. i z przerwami prowadzono ją ponad 50 lat. Po koncertach organowych zwiedzający mogą zejść m.in. do podziemi świątyni.[7]

Źródło: Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna, Parish Church , Data publikacji: 2025.12.09, Data odczytu: 2026.10.20

11 Zamek Cesarski w Poznaniu zbudowano w latach 1904–1910

Zamek Cesarski w Poznaniu zbudowano w latach 1904–1910 jako rezydencję cesarza Wilhelma II, a zaprojektował go Franz Heinrich Schwechten. Cesarz był w zamku zaledwie 4 razy. Po II wojnie światowej zamek pełnił funkcję ratusza, a później mieścił Pałac Kultury, który w 1996 r. przekształcono w Centrum Kultury ZAMEK.[8]

Źródło: Centrum Kultury ZAMEK, Przewodnik , Data odczytu: 2026.10.20

12 Sala Tronowa Zamku Cesarskiego miała 600 m²

Sala Tronowa Zamku Cesarskiego w Poznaniu miała 600 m² powierzchni i 12 m wysokości. W 1929 r. usunięto z niej przedstawienia niemieckich władców, a tron Wilhelma II przekazano katedrze gnieźnieńskiej. W czasie II wojny światowej władze niemieckie postanowiły całkowicie przebudować zamek na rezydencję Adolfa Hitlera i urządziły w nim jego gabinet.[8]

Źródło: Centrum Kultury ZAMEK, Przewodnik , Data odczytu: 2026.10.20

13 Jedyne Moneta w polskich zbiorach skradziono w Poznaniu w 2000 r.

Obraz „Plaža w Pourville” Claude’a Moneta z 1882 r., jedyne dzieło tego artysty w polskich zbiorach, skradziono z Muzeum Narodowego w Poznaniu w 2000 r. Złodziej wyciął płótno z ramy i wstawił w jego miejsce kopię, a brak zauważono 19 września 2000 r. Policja odzyskała obraz w styczniu 2010 r. w Olkuszu. Płótno ma wymiary 60 x 73 cm.[9][10]

Źródła: dzieje.pl (PAP), „Plaža w Pourville” Moneta znów w muzeum , Data publikacji: 2010.10.17, Data odczytu: 2026.10.20; National Geographic Polska, Odzyskany po dziewięciu latach , Data publikacji: 2010.01.16, Data odczytu: 2026.10.20

Rogale świętomarcińskie

14 Rogal świętomarciński jest chroniony w UE od 2008 r.

Rogal świętomarciński jest od 2008 r. chronionym oznaczeniem geograficznym (ChOG) Unii Europejskiej. Nazwę wpisało do rejestru rozporządzenie Komisji (WE) nr 1070/2008 z 30 października 2008 r., opublikowane następnego dnia w Dzienniku Urzędowym UE. Rogal należy w rejestrze do klasy 2.4, obejmującej pieczywo, ciasta i wyroby cukiernicze.[11]

Źródło: Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1070/2008 z dnia 30 października 2008 r. , Data publikacji: 2008.10.31, Data odczytu: 2026.10.20

15 Ile rogali świętomarcińskich zjada Poznań 11 listopada?

11 listopada, w dniu św. Marcina, poznańscy producenci sprzedają średnio 250 ton rogali świętomarcińskich, a w skali roku ok. 500 ton. Tak podaje specyfikacja rogalu zatwierdzona rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 597/2013. Dla porównania we wczesnych latach 60. XX w. spożycie wynosiło kilkanaście ton, a w 1969 r. ok. 42,5 tony.[12]

Źródło: Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. , Data publikacji: 2013.06.25, Data odczytu: 2026.10.20

16 Rogal świętomarciński ma legendę z 1891 r.

Według jednej z legend pierwszym, który upiekł w Poznaniu rogal świętomarciński, był cukiernik Józef Melzer, w listopadzie 1891 r. Na pomysł miał wpadć pod wpływem kazania proboszcza parafii św. Marcina, ks. Jana Lewickiego. Duchowny namawiał wiernych, by uczcić święto patrona parafii, uosabiającego miłość do bliźniego. Melzer miał przekonać pracodawcę do wypieku rogali dla ubogich.[12]

Źródło: Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. , Data publikacji: 2013.06.25, Data odczytu: 2026.10.20

17 Ile waży rogal świętomarciński?

Rogal świętomarciński waży od 150 do 250 g i ma kształt półksiężyca, wynika ze specyfikacji zmienionej w 2013 r. Wierzch jest posmarowany pomadą i posypyany rozdrobnionymi orzechami. Od innych wypieków rogal odróżnia nadzienie z białego maku z dodatkiem aromatu migdałowego. Nazwa jest chroniona dla wypieków z Poznania, powiatu poznańskiego i wymienionych powiatów Wielkopolski.[12]

Źródło: Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. , Data publikacji: 2013.06.25, Data odczytu: 2026.10.20

18 Ciasto na rogała świętomarcińskiego składa się metodą „trzy raz trzy”

Ciasto na rogała świętomarcińskiego zaczyna się od 3 warstw ciasta przełożonych 2 warstwami margaryny, zgodnie z recepturą nazywaną „trzy raz trzy”. Ciasto rozwałkowuje się i składa jeszcze 2 razy „na trzy” albo raz „na cztery”. Tak powstaje ciasto półfrancuskie, czyli drożdżowe przekładane tłuszczem. Mąka powinna zawierać ponad 27% elastycznego glutenu.[12]

Źródło: Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. , Data publikacji: 2013.06.25, Data odczytu: 2026.10.20

Uniwersytet, Enigma i targi

19 Uniwersytet Poznański zainaugurowano 7 maja 1919 r.

Uniwersytet Poznański zainaugurował działalność 7 maja 1919 r., 308 lat po powołaniu w Poznaniu Kolegium Jezuickiego. Początkowo nazywano go Wszechnicą Piastowską, a pierwszym rektorem został prof. Heliodor Święcicki. Od 1955 r. uczelnia nosi imię Adama Mickiewicza. Senat RP upamiętnił 100. rocznicę jej powstania uchwałą z 12 kwietnia 2019 r.[13]

Źródło: Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Uchwała z dnia 12 kwietnia 2019 r. w 100. rocznicę powstania Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu , Data publikacji: 2019.04.26, Data odczytu: 2026.10.20

20 Co dziesiąty absolwent w II RP kończył studia w Poznaniu

W okresie międzywojennym co dziesiąty absolwent szkół wyższych w Polsce otrzymywał dyplom Uniwersytetu Poznańskiego, który kształcił na 5 wydziałach. W 1939 r. okupant zamknął uczelnię. Od listopada 1940 r. działała w konspiracji jako tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich. Dziś Uniwersytet im. Adama Mickiewicza ma 15 wydziałów, a blisko 3 tys. nauczycieli akademickich uczy prawie 40 tys. studentów.[13]

Źródło: Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Uchwała z dnia 12 kwietnia 2019 r. w 100. rocznicę powstania Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu , Data publikacji: 2019.04.26, Data odczytu: 2026.10.20

21 Pogromcy Enigmy uczyli się kryptologii w Poznaniu w 1929 r.

W marcu 1929 r. studenci matematyki Uniwersytetu Poznańskiego Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygałski wzięli udział w tajnym kursie podstaw kryptologii. Kurs zorganizowały Uniwersytet Poznański i Biuro Szyfrów Wojska Polskiego. Rejewski studiował matematykę w Poznaniu w latach 1923–1929, a urodził się w 1905 r. w Bydgoszczy.[14]

Źródło: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Matematyki i Informatyki, Marian Rejewski , Data odczytu: 2026.10.20

22 Szyfr Enigmy złamano w grudniu 1932 r.

W grudniu 1932 r. Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygałski jako pierwsi złamali szyfr niemieckiej maszyny Enigma. Rejewski odczytał szyfrogram za pomocą teorii permutacji. Trzech najzdolniejszych uczestników poznańskiego kursu zatrudniono w Ekspozyturze Biura Szyfrów w Poznaniu. W lipcu 1939 r. w ośrodku w Pyrach Biuro Szyfrów podzieliło się tą wiedzą z Francuzami i Brytyjczykami.[15][14]

Źródła: Instytut Pamięci Narodowej, Złamanie szyfru Enigmy , Data odczytu: 2026.10.20; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Matematyki i Informatyki, Marian Rejewski , Data odczytu: 2026.10.20

23 Pierwszy Targ Poznański odbył się w 1921 r.

I Targ Poznański, od którego wywodzą się Międzynarodowe Targi Poznańskie, odbył się w dniach 28 maja – 5 czerwca 1921 r. Zaprezentowało się na nim 1200 firm z całej Polski, a targ odwiedziło 40 tys. osób. Pomysł polskich targów narodził się w maju 1917 r. na zjeździe Związku Towarzystw Kupieckich, a według uchwały Sejmu RP z 2021 r. targi umiędzynarodowiono w 1925 r.[16][17]

Źródła: Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Uchwała z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie upamiętnienia 100. rocznicy powstania Międzynarodowych Targów Poznańskich , Data publikacji: 2021.07.06, Data odczytu: 2026.10.20; Ambasada RP w Libii (gov.pl), Stulecie Międzynarodowych Targów Poznańskich , Data publikacji: 2021.05.28, Data odczytu: 2026.10.20

24 Powszechną Wystawę Krajową w 1929 r. obejrzało 4,5 mln osób

Powszechną Wystawę Krajową, zorganizowaną w Poznaniu w 1929 r., obejrzało 4,5 mln osób z całego świata, podaje uchwała Sejmu RP z 2021 r. Wystawa umieściła poznańskie targi w czołówce ówczesnych europejskich organizatorów. Dziś Międzynarodowe Targi Poznańskie są największym organizatorem targów w Europie Środkowo-Wschodniej i przyjmują ok. miliona gości z całego świata.[16]

Źródło: Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Uchwała z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie upamiętnienia 100. rocznicy powstania Międzynarodowych Targów Poznańskich , Data publikacji: 2021.07.06, Data odczytu: 2026.10.20

25 Pierwszy telewizor w Polsce pokazano na targach w Poznaniu

Pierwszy w Polsce telewizor pokazano w 1929 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Na tych samych targach w 1957 r. Polacy mieli po raz pierwszy okazję wypić Coca-Colę. W 1956 r. dzięki zagranicznym dziennikarzom obecnym na targach świat dowiedział się o strajku robotników w Poznaniu i jego krwawym stłumieniu.[17]

Źródło: Ambasada RP w Libii (gov.pl), Stulecie Międzynarodowych Targów Poznańskich , Data publikacji: 2021.05.28, Data odczytu: 2026.10.20

Powstanie Wielkopolskie i Poznański Czerwiec

26 Powstanie Wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 r.

Powstanie Wielkopolskie zaczęło się 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu, a za jego początek uważa się popołudniowe spotkanie przed Bazarem, gmachem otwartym w 1841 r. Dzień wcześniej, 26 grudnia 1918 r., do centrum Poznania wjechał Ignacy Jan Paderewski. Tego dnia 27 grudnia zorganizowano w mieście 2 manifestacje.[18]

Źródło: Instytut Pamięci Narodowej, Powstanie Wielkopolskie (wystawa elementarna) , Data odczytu: 2026.10.20

27 Powstańcy zdobyli na Ławicy ok. 30 samolotów

Zdobycie poznańskiego lotniska Ławica 6 stycznia 1919 r. dało powstańcom wielkopolskim ok. 30 sprawnych samolotów. Ławicę opanowano ostatecznie 10 dni po wybuchu powstania, które zaczęło się w Poznaniu 27 grudnia 1918 r. Walki w Wielkopolsce przerwał rozejm w Trewirze, który Niemcy musiały zawrzeć 16 lutego 1919 r.[18]

Źródło: Instytut Pamięci Narodowej, Powstanie Wielkopolskie (wystawa elementarna) , Data odczytu: 2026.10.20

28 Wojsko Wielkopolskie liczyło 100 tys. żołnierzy

Wojsko Wielkopolskie, utworzone podczas Powstania Wielkopolskiego, liczyło 100 tys. żołnierzy. W walkach poległo ok. 2 tys. powstańców, a ok. 6 tys. zostało rannych. Ostateczny kształt zachodniej granicy Polski ustalił traktat pokojowy w Wersalu, podpisany 28 czerwca 1919 r.[18]

Źródło: Instytut Pamięci Narodowej, Powstanie Wielkopolskie (wystawa elementarna) , Data odczytu: 2026.10.20

29 Poznański Czerwiec wybuchł 28 czerwca 1956 r.

Poznański Czerwiec zaczął się 28 czerwca 1956 r. strajkiem robotników Zakładów im. Stalina, jak nazywały się wtedy Zakłady Cegielskiego. Protestujące tłumy przyszyły m.in. pod Zamek Cesarski. Według Instytutu Pamięci Narodowej na ulicach Poznania zginęło lub zmarło z powodu ran co najmniej 50 osób cywilnych. Rannych było kilkaset osób, także wśród żołnierzy i funkcjonariuszy.[19][20][8]

Źródła: Instytut Pamięci Narodowej, Poznański Czerwiec 1956 – Następstwa , Data odczytu: 2026.10.20; dzieje.pl (PAP), W Poznaniu uczczono ofiary Czerwca '56 , Data publikacji: 2009.06.29, Data odczytu: 2026.10.20; Centrum Kultury ZAMEK, Przewodnik , Data odczytu: 2026.10.20

30 Najmłodsza ofiara Poznańskiego Czerwca miała 13 lat

Najmłodszą ofiarą Poznańskiego Czerwca 1956 był 13-letni Roman Strzałkowski. Pogrzeby ofiar odbywały się pod ochroną wojska, a członków rodzin na cmentarz przywoziła milicja. Represje objęły podczas buntu i w kolejnych tygodniach co najmniej 1113 osób. W 3 procesach wyroki skazujące usłyszało 10 osób.[19]

Źródło: Instytut Pamięci Narodowej, Poznański Czerwiec 1956 – Następstwa , Data odczytu: 2026.10.20

Poznań w liczbach, parki i sport

31 Ilu mieszkańców ma Poznań?

Poznań miał na koniec 2022 r. 541,3 tys. mieszkańców na powierzchni 262 km², podaje Urząd Statystyczny w Poznaniu. Na 1 km² przypadało 2067 osób. Dla porównania Gdańsk miał wtedy 266 km² i 486,3 tys. mieszkańców, a Wrocław 293 km² i 674,1 tys. mieszkańców.[21]

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Rocznik statystyczny Poznania 2023, Poznań na tle wybranych miast , Data odczytu: 2026.10.20

32 W Poznaniu na 100 mężczyzn przypada 114 kobiet

W Poznaniu na koniec 2022 r. na 100 mężczyzn przypadało 114,4 kobiety, wynika z danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu. W tym samym roku w mieście na 1000 mieszkańców przypadało 549 mieszkań, a oddano do użytku 9,8 mieszkania na 1000 osób. Dane dotyczą stanu na 31 grudnia 2022 r.[22]

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Rocznik statystyczny Poznania 2023, Poznań na tle województwa i kraju w 2022 r. , Data odczytu: 2026.10.20

33 Poznań ma bezrobocie na poziomie 1%

Stopa bezrobocia w Poznaniu wynosiła na koniec 2022 r. 1,0%, najmniej spośród dużych miast w zestawieniu Urzędu Statystycznego w Poznaniu. W Warszawie i Katowicach było to 1,5%, we Wrocławiu 1,6%, w Krakowie i Gdańsku po 2,3%, a w Łodzi 4,5%. Na uczelniach z siedzibą w Poznaniu studiowało w roku akademickim 2022/23 ok. 101,1 tys. osób.[21]

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Rocznik statystyczny Poznania 2023, Poznań na tle wybranych miast, Data odczytu: 2026.10.20

34 Jezioro Maltańskie to sztuczny zbiornik z 1952 r.

Jezioro Maltańskie w Poznaniu to sztuczny zbiornik zaporowy o powierzchni 67,5 ha, który powstał w 1952 r. przez spiętrzenie wód rzeki Cybiny. Na zbiorniku działa tor kajakowy i wioślarski o długości 2170 m. Zbiornik przebudowano i pogłębiono w latach 80. XX w. Cybina ma 43,5 km długości.[23]

Źródło: Szczepańska M., Szpakowska B., Rekreacyjne znaczenie Zbiornika Maltańskiego i problemy związane z jego użytkowaniem, Data odczytu: 2026.10.20

35 Na Cytadeli stoi 112 „Nierozpoznanych” Magdaleny Abakanowicz

Na poznańskiej Cytadeli stoi od 2002 r. instalacja „Nierozpoznani” Magdaleny Abakanowicz, złożona ze 112 żeliwnych postaci przypominających ludzi. Każda figura ma ponad 2 m wysokości. Park Cytadela to największy park w Poznaniu, położony ok. 15 minut pieszo od Starego Rynku. Jest pozostałością XIX-wiecznej twierdzy, która była wówczas największym fortem artyleryjskim w Europie.[24][25][26]

Źródła: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Ważne dzieła polskiej rzeźby, Data odczytu: 2026.10.20; Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna, Citadel Park, Data publikacji: 2026.06.26, Data odczytu: 2026.10.20; dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), Magdalena Abakanowicz (1930-2017), Data publikacji: 2011.03.07, Data odczytu: 2026.10.20

36 Na Euro 2012 w Poznaniu rozegrano 3 mecze

Podczas UEFA Euro 2012 na stadionie przy ul. Bułgarskiej w Poznaniu rozegrano 3 mecze, a ostatni z nich, mecz Irlandii z Włochami, zakończył się wygraną Włochów 2:0. Na ten mecz przyszło prawie 35 tys. kibiców. W mieście przebywało wtedy blisko 25 tys. Irlandczyków i ok. 6 tys. Włochów. Turniej rozpoczął się 8 czerwca 2012 r.[27]

Źródło: Miasto Poznań (poznan.pl), Irlandia – Włochy: ostatni mecz w Poznaniu, Data publikacji: 2012.06.19, Data odczytu: 2026.10.20

Poznań w liczbach

Parametr | Wartość

Biskupstwo w Poznaniu, pierwsze w Polsce | 968 r.

Wymiary palatium Mieszka I | 27 x 12 m

Lokacja miasta | 1253 r.

Zegar z koziołkami na ratuszu | od września 1551 r.

Sprzedaż rogali świętomarcińskich 11 listopada | średnio 250 ton

Złamanie szyfru Enigmy | grudzień 1932 r.

Zwiedzający Powszechną Wystawę Krajową (1929) | 4,5 mln

Ofiary cywilne Poznańskiego Czerwca 1956 | co najmniej 50

Ludność Poznania (31.12.2022) | 541,3 tys.

Powierzchnia Poznania | 262 km²

Źródła danych: Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013, IPN, UAM, Sejm RP, Urząd Statystyczny w Poznaniu. Stan na 21 października 2026 r.

Mity i fakty o Poznaniu

FAŁSZ

„Koziołki trykają się na poznańskim ratuszu nieprzerwanie od XVI w”

Zegar z koziołkami zamontowano w 1551 r., ale koziołki zniszczono w 1945 r., a na wieżę wróciły w 1954 r. Dzisiejsze koziołki podarował miastu w 1993 r. Marian Marcinkowski.[6]

Źródło: Muzeum Narodowe w Poznaniu, Goats (Koziołki) , Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Szyfr Enigmy jako pierwsi złamali Brytyjczycy”

Jako pierwsi szyfr Enigmy złamali w grudniu 1932 r. wychowankowie Uniwersytetu Poznańskiego Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygalski. W lipcu 1939 r. Biuro Szyfrów przekazało tę wiedzę Francuzom i Brytyjczykom.[15][14]

Źródła: Instytut Pamięci Narodowej, Złamanie szyfru Enigmy , Data odczytu: 2026.10.20; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Matematyki i Informatyki, Marian Rejewski , Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Każdy rogal z białym makiem można sprzedawać jako rogal świętomarciński”

Od 2008 r. nazwa „Rogal świętomarciński” jest chronionym oznaczeniem geograficznym UE. Mogą jej używać tylko producenci z Poznania, powiatu poznańskiego i wymienionych powiatów Wielkopolski, którzy pieką według specyfikacji.[12]

Źródło: Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. , Data publikacji: 2013.06.25, Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Jezioro Maltańskie to naturalne jezioro polodowcowe”

Jezioro Maltańskie to sztuczny zbiornik zaporowy o powierzchni 67,5 ha, powstały w 1952 r. przez spiętrzenie rzeki Cybiny.[23]

Źródło: Szczepańska M., Szpakowska B., Rekreacyjne znaczenie Zbiornika Maltańskiego i problemy związane z jego użytkowaniem , Data odczytu: 2026.10.20

CZĘŚCIOWO PRAWDA

„Wiadomo na pewno, że Mieszko I i Bolesław Chrobry spoczywają w sarkofagu w Złotej Kaplicy”

Pochówek Bolesława Chrobrego w katedrze poznańskiej zapisano po raz pierwszy przed 1300 r. Sarkofag

w Złotej Kaplicy, zbudowanej w latach 1836–1837, ma według tradycji zawierać szczątki Mieszka I i Chrobrego.[3]

Źródło: dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), Szczątki królewskie Bolesława Chrobrego zaprezentowane w Złotej Kaplicy Katedry Poznańskiej, Data publikacji: 2026.06.17, Data odczytu: 2026.10.20

Źródła

1. Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Rezerwat Archeologiczny Genius loci, Gród na Ostrowie, przy którym dziś jest Poznań. Adres: <https://rezerwat.muzarp.poznan.pl/fotki/files/files/Rezerwat/Gr%C3%B3d%20na%20Ostrowie%20Tumskim%20w%20Poznaniu.pdf>. Data odczytu: 2026.10.20.
2. dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), W poznańskiej katedrze msza św. w intencji pierwszych władców Polski. Adres: <https://dzieje.pl/aktualnosci/w-poznanskiej-katedrze-msza-sw-w-intencji-pierwszych-wladcow-polski>. Data publikacji: 2018.11.18. Data odczytu: 2026.10.20.
3. dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), Szczątki królewskie Bolesława Chrobrego zaprezentowane w Złotej Kaplicy Katedry Poznańskiej. Adres: <https://dzieje.pl/wiadomosci/szczatki-krolewskie-boleslawa-chrobrego-zaprezentowane-w-zlotej-kaplicy-katedry>. Data publikacji: 2026.06.17. Data odczytu: 2026.10.20.
4. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rozporządzenie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Poznań – historyczny zespół miasta”. Adres: <https://eli.gov.pl/eli/DU/2008/1401/ogl/pol/pdf>. Data publikacji: 2008.12.11. Data odczytu: 2026.10.20.
5. Muzeum Narodowe w Poznaniu, Transumpt przywileju lokacyjnego. Adres: <https://mnp.art.pl/transumt-przywileju-lokacyjnego-facsimile-of-a-copy-of-a-location-privilege>. Data odczytu: 2026.10.20.
6. Muzeum Narodowe w Poznaniu, Goats (Koziołki). Adres: <https://mnp.art.pl/en/profile/goats>. Data odczytu: 2026.10.20.
7. Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna, Parish Church. Adres: <https://visitpoznan.pl/en/parish-church>. Data publikacji: 2025.12.09. Data odczytu: 2026.10.20.
8. Centrum Kultury ZAMEK, Przewodnik. Adres: <https://ckzamek.pl/media/files/PRZEWODNIK.pdf>. Data odczytu: 2026.10.20.
9. dzieje.pl (PAP), „Plaža w Pourville” Moneta znów w muzeum. Adres: <https://dzieje.pl/node/46761>. Data publikacji: 2010.10.17. Data odczytu: 2026.10.20.
10. National Geographic Polska, Odzyskany po dziewięciu latach. Adres: <https://www.national-geographic.pl/nauka/odzyskany-po-dziewieciu-latach/>. Data publikacji: 2010.01.16. Data odczytu: 2026.10.20.
11. Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1070/2008 z dnia 30 października 2008 r.. Adres: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/1070/oj>. Data publikacji: 2008.10.31. Data odczytu: 2026.10.20.
12. Komisja Europejska (EUR-Lex), Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 597/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r.. Adres: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2013/597/oj. Data publikacji: 2013.06.25. Data odczytu: 2026.10.20.
13. Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Uchwała z dnia 12 kwietnia 2019 r. w 100. rocznicę powstania Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Adres: <https://eli.gov.pl/eli/MP/2019/403/ogl/pol/pdf>. Data publikacji: 2019.04.26. Data odczytu: 2026.10.20.
14. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Matematyki i Informatyki, Marian Rejewski. Adres: <https://wmi.amu.edu.pl/en/faculty/history/biographical-sketches/marian-rejewski>. Data odczytu: 2026.10.20.
15. Instytut Pamięci Narodowej, Złamanie szyfru Enigmy. Adres: <https://ipn.gov.pl/download/210/818709/ENIGMA-B1.pdf>. Data odczytu: 2026.10.20.
16. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Uchwała z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie upamiętnienia 100. rocznicy powstania

Międzynarodowych Targów Poznańskich. Adres: <https://eli.gov.pl/api/acts/MP/2021/611/text/O/M20210611.pdf>. Data publikacji: 2021.07.06. Data odczytu: 2026.10.20.

17. Ambasada RP w Libii (gov.pl), Stulecie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Adres: <https://www.gov.pl/web/libia/stulecie-miedzynarodowych-targow-poznanskich---100mtp>. Data publikacji: 2021.05.28. Data odczytu: 2026.10.20.

18. Instytut Pamięci Narodowej, Powstanie Wielkopolskie (wystawa elementarna). Adres: <https://edukacja.ipn.gov.pl/download/210/497812/wystawaelementarna-PowstanieWielkopolskieB1.pdf>. Data odczytu: 2026.10.20.

19. Instytut Pamięci Narodowej, Poznański Czerwiec 1956 – Następstwa. Adres: <https://poznan.ipn.gov.pl/download/85/596131/POZNANSKICZERWIEC5604.pdf>. Data odczytu: 2026.10.20.

20. dzieje.pl (PAP), W Poznaniu uczczono ofiary Czerwca '56. Adres: <https://dzieje.pl/aktualnosci/w-poznaniu-uczczono-ofiary-czerwca-56>. Data publikacji: 2009.06.29. Data odczytu: 2026.10.20.

21. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Rocznik statystyczny Poznania 2023, Poznań na tle wybranych miast. Adres: https://poznan.stat.gov.pl/files/gfx/poznan/pl/defaultstronaopisowa/994/5/1/rocz_poznan_2023_poznan_na_tle_wybranych_miast.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.

22. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Rocznik statystyczny Poznania 2023, Poznań na tle województwa i kraju w 2022 r.. Adres: https://poznan.stat.gov.pl/files/gfx/poznan/pl/defaultstronaopisowa/994/5/1/rocz_poznan_2023_poznan_na_tle_województwa_i_kraju_w_2022_r.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.

23. Szczepańska M., Szpakowska B., Rekreacyjne znaczenie Zbiornika Maltańskiego i problemy związane z jego użytkowaniem. Wydawca: Nauka Przyroda Technologie (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu). Wydanie: t. 3, z. 1, art. 50, 2009. Adres: https://npt.up-poznan.net/pub/art_3_50.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.

24. Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Ważne dzieła polskiej rzeźby. Adres: <https://zpe.gov.pl/a/wazne-dziela-polskiej-rzezby/DdxhXG95H>. Data odczytu: 2026.10.20.

25. Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna, Citadel Park. Adres: <https://visitpoznan.pl/en/citadel-park>. Data publikacji: 2026.06.26. Data odczytu: 2026.10.20.

26. dzieje.pl (Muzeum Historii Polski), Magdalena Abakanowicz (1930-2017). Adres: <https://dzieje.pl/postacie/magdalena-abakanowicz>. Data publikacji: 2011.03.07. Data odczytu: 2026.10.20.

27. Miasto Poznań (poznan.pl), Irlandia – Włochy: ostatni mecz w Poznaniu. Adres: <https://www.poznan.pl/mim/uefaeuro2012/news/irlandia-wlochy-ostatni-mecz-w-poznaniu,53072.html>. Data publikacji: 2012.06.19. Data odczytu: 2026.10.20.